

Sygn. akt VU 1224/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie sprawy z wniosku G. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o prawo do emerytury

na skutek odwołania G. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 7 listopada 2012 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1224/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 listopada 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił G. O. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej wnioskodawczyni odwołała się w dniu 11 lipca 2012 roku. Wniosła o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracowała wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazała, że oprócz okresów uznanych przez ZUS pracowała w takich warunkach także w okresach 20 września 1976 roku do 21 sierpnia 1979 roku oraz od 3 grudnia 1979 roku do 30 grudnia 2001 roku jako cerowaczka chałupnik.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

G. O., urodzona w dniu (...), złożyła w dniu 30 października 2012 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-5 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżąca udowodniła staż ubezpieczeniowy wynoszący 24 lata, 6 miesięcy i 26 dni. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawczyni w warunkach szczególnych wynosi łącznie 14 lat i 11 miesięcy. Jest to okres zatrudnienia od 1 lutego 1984 roku do 31 grudnia 1998 roku w Zakładach (...) S.A. w T. M.. na stanowisku cerowaczki.

Na dzień złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawczyni miała rozwiązany stosunek pracy. Wnioskodawczyni nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne)

W okresach od 20 września 1976 roku do 21 sierpnia 1979 roku oraz od 3 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1984 roku wnioskodawczyni była zatrudniona w Zakładach (...) S.A. w T. M.. na podstawie umowy o pracę nakładczą jako cerowaczka-chałupniczka. Od 1 lutego 1984 roku do 30 grudnia 2001 roku wnioskodawczyni pracowała w ww. zakładzie pracy na podstawie umowy o pracę jako szwaczka.

(dowód: świadectwa pracy k. 5, 2, umowa o pracę nakładczą z dnia 3 grudnia 1979 roku k. 3 w aktach osobowych wnioskodawczyni)

W ramach zawartych umów o pracę nakładczą wnioskodawczyni pracowała w okresach od 20 września 1976 roku do 21 sierpnia 1979 roku oraz od 3 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1984 roku stale i pełnym wymiarze czasu pracy jako cerowaczka. Wnioskodawczyni pracowała początkowo w godzinach od 6:00 do 14:00, a następnie od 7:00 do 15:00.

Zgodnie z umową o pracę nakładczą z dnia 3 grudnia 1979 roku wnioskodawczyni była wykonawcą pracy polegającej na cerowaniu wyrobów włókienniczy (tkanin wełnianych), za którą otrzymywała wynagrodzenie w wysokości minimum 50% najniższej płacy, a maksimum 12.000 złotych w kwartale. W umowie tej strony ustaliły, że wnioskodawczyni miała wykonywać pracę w miejscu zamieszkania, jednakże od początku do końca zatrudnienia w charakterze chałupnika wykonywała pracę w siedzibie nakładcy, to jest w Zakładach (...) S.A. w T. M..

W zakładach (...) była wyodrębniona hala dla cerowaczek-chałupniczek, na której pracowała wnioskodawczyni, natomiast cerowaczki zatrudnione na podstawie umów o pracę pracowały na innych halach. Chałupniczki otrzymywały mniejsze wynagrodzenie, aniżeli cerowaczki zatrudnione na podstawie umów o pracę i miały inne normy pracy do wykonania.

(dowód: umowa o pracę nakładczą z dnia 3 grudnia 1979 roku k. 3 w aktach osobowych wnioskodawczyni, zeznania świadka A. L. k. 30, zeznania wnioskodawczyni k. 30 w zw. z k. 14 i 22 w aktach sprawy)

Zakłady (...) S.A. w T. M.. wystawiły wnioskodawczyni świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazano, że pracowała ona w takich warunkach w okresie od 3 grudnia 1979 roku do 30 grudnia 2001 roku na stanowisku cerowaczki wykonującej prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych (Wykaz A, Dział VII, poz. 4 stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 6 w aktach osobowych wnioskodawczyni)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2). Od 1 stycznia 2013 roku dla nabycia emerytury nie już natomiast wymagane uprzednie rozwiązanie stosunku pracy.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawczyni należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udawdaniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawczynię w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma ona wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawczyni ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 20 lat, a w dniu (...)roku ukończyła 55 lat, nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego i na dzień rozwiązania stosunku pracy miała rozwiązany stosunek pracy.

Organ rentowy uznał, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawczyni twierdziła zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracowała w takich warunkach także w okresach zatrudnienia od 20 września 1976 roku do 21 sierpnia 1979 roku oraz od 3 grudnia 1979 roku do 30 grudnia 2001 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawczyni i przyznania jej prawa do emerytury ze względu na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.

Odnosząc się do będącej przedmiotem sporu okoliczności wskazać należy, iż w okresach 20 września 1976 roku do 21 sierpnia 1979 roku oraz od 3 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1984 roku wnioskodawczyni wykonywała pracę w Zakładach (...) S.A. w T. M.. jako cerowaczka na podstawie umów o pracę nakładczą. Okoliczność ta wynika w sposób jednoznaczny z dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawczyni w postaci świadectwa pracy i umowy o pracę nakładczą z dnia 3 grudnia 1979 roku.

Podkreślić należy, iż w podaniu o przyjęcie do pracy z dnia 17 października 1979 roku wnioskodawczyni wskazała, że domaga się o ponowne przyjęcie do pracy na stanowisku cerowaczki-chałupniczki, co w sposób jednoznaczny wskazuje, że jej zamiarem było zawarcie umowy o pracę nakładczą, a nie umowy o pracę. O charakterze pracy wykonywanej przez wnioskodawczynię świadczy także dokument zawarty na karcie 10 akt osobowych, w którym wskazano wysokość wynagrodzeń uzyskanych przez nią w latach 1976-1984 i na którym zawarto adnotację, że przez 6 miesięcy wnioskodawczyni nie wykonywała normy powyżej 50%.

Okoliczność, że wnioskodawczyni wykonywała we wskazanych wyżej okresach pracę w ramach umowy o pracę nakładczą, a nie w ramach umowy o pracę wynika także z zeznań świadka A. L. oraz samej wnioskodawczyni. Z zeznań tych wynika, że wnioskodawczyni pracowała w Zakładach (...) na odrębnej hali przeznaczonej dla chałupniczek i otrzymywała mniejsze wynagrodzenia aniżeli cerowaczki zatrudnione na podstawie umów o pracę.

Do uznania, że w okresach 20 września 1976 roku do 21 sierpnia 1979 roku oraz od 3 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1984 roku, wnioskodawczyni wykonywała pracę w ramach umowy o pracę nie może także prowadzić okoliczność, że wykonywała ona wówczas pracę w lokalu należącym do nakładcy, to jest w hali znajdującej się w Zakładach (...).

Zgodnie bowiem z treścią § 22 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U. z 1976r. Nr 3, poz. 19 z późn. zm.) praca nakładcza mogła być także wykonywana w pomieszczeniach należących do nakładcy.

W tej sytuacji niemożliwe było zaliczenie powyższych okresów do pracy w warunkach szczególnych. Nie powinno bowiem budzić wątpliwości, że prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym ma podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z 1998 roku nie przysługuje ubezpieczonym z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę nakładczą, choćby wykonywali to zatrudnienie w warunkach szczególnych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 roku, I UK 354/07, OSNIAPiUS 2009/17-18/237 oraz z dnia 21 stycznia 2010 roku, II UK 162/09, LEX Nr 583806).

Jak chodzi o okres zatrudnienia od 1 lutego 1984 roku do 31 grudnia 1998 roku w Zakładach (...) S.A. w T. M.. na stanowisku cerowaczki, kiedy to wnioskodawczyni pracowała jako cerowaczka w ramach umowy o pracę, to został on zaliczony przez ZUS do pracy w warunkach szczególnych.

Okres od 1 stycznia 1999 roku do 30 grudnia 2001 roku nie może natomiast zostać zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, albowiem zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do pracy w warunkach szczególnych mogą być zaliczone tylko okresy zatrudnienia przypadające do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż wnioskodawczyni nie wykazała, by spełniła przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych w ilości co najmniej 15 lat. Fakt ten skutkował koniecznością przyjęcia, że nie spełnia ona wymaganych prawem warunków do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał odwołanie za nieuzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.